

WATERSCHAPSBELASTINGEN 2018

Het hoe en waarom

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Waterschappen en hun belastingen	3
2. Hoeveel investeren de waterschappen?	5
3. Waaruit bestaan de kosten van de waterschappen?	7
4. Wat brengen de waterschappen in rekening?	8
5. Wat is de belastingdruk van de waterschappen?	12
Bijlage 1 Toelichting op de cijfers	18
Bijlage 2 Belastingdruk inclusief wegentaak	19
Bijlage 3 Tarievenoverzichten waterschappen	20

1 WATERSCHAPPEN EN HUN BELASTINGEN

Waterschappen zijn de overheden die in ons land verantwoordelijk zijn voor de bescherming tegen water, de zorg voor voldoende en schoon oppervlakte- en grondwater en de uitvoering van afvalwaterzuivering. Dit zijn belangrijke taken. Twee derde van ons land zou namelijk nagenoeg onbewoonbaar zijn als er geen stevige duinen en dijken zijn die bescherming bieden stormvloed en hoogwater vanuit de rivieren. De waterschappen zijn de beheerders van deze waterkeringen. Daarnaast zorgen de waterschappen ervoor dat er in hun gebied de juiste hoeveelheid water van de juiste kwaliteit is. Dat betekent in natte tijden vaak overtollig regenwater via sloten en kanalen afvoeren. En in perioden van droogte inlaten van water in een gebied. Tot slot zorgen de waterschappen er op duurzame en innovatieve wijze voor dat afvalwater wordt gezuiverd en terug kan naar de natuur. Het kaart hieronder geeft de ligging van de 21 waterschappen die er in 2018 zijn weer.

Inwoners, agrarische en andere ondernemers alsmede natuurterreinbeheerders kiezen vertegenwoordigers die deel uitmaken van de besturen van de waterschappen. Bij de waterschappen werken ongeveer 11.200 medewerkers, 1% van het aantal ambtenaren in ons land.

De waterschappen hebben het beheer over 3.550 km primaire waterkeringen (deze bieden bescherming tegen het water uit de Noord- en Waddenzee, de grote rivieren en meren), ruim 14.000 km overige waterkeringen, 230.000 km waterlopen, 3.550 gemalen, 330 rioolwaterzuiveringsinstallaties en tienduizenden kleinere waterwerken. Als neventaak hebben vijf waterschappen in het westen van ons land nog 7.500 km wegen¹ in beheer.

In een land als het onze moet de infrastructuur van het waterbeheer continu worden aangepast aan veranderende weersomstandigheden, zeespiegelstijging, bodemdaling, verstedelijking, verzilting en aangescherpte (Europese) milieunormen. Waterschappen investeren hierin jaarlijks dan ook forse bedragen. De kosten van deze investeringen maken samen met de kosten van het beheer en onderhoud van de infrastructuur onderdeel uit van de exploitatiekosten van de waterschappen. Anders dan de gemeenten en provincies, die omvangrijke bijdragen van het Rijk krijgen, dekken de waterschappen deze kosten nagenoeg volledig met eigen belastingen. Ieder gezin en elk bedrijf betaalt deze belastingen. In 2018 leggen de waterschappen een totaalbedrag van € 2,8 miljard aan belastingen op, waarmee zij verantwoordelijk zijn voor 1,6% van de totale belastingdruk in ons land. Een gezin van vier personen met een eigen woning van € 200.000 betaalt in 2018 gemiddeld € 322 aan waterschapsbelastingen. Dit is vier euro meer dan vorig jaar, wat overeenkomt met een stijging van 1,2%. Deze stijging ligt onder het inflatieniveau, dat in maart 2018 door het Centraal Planbureau op 1,6% is geraamd.

In het vervolg van deze uitgave is meer informatie over de achtergronden, omvang en ontwikkeling van de waterschapsbelastingen opgenomen

¹ Dit zijn de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Hollandse Delta, Rivierenland, Scheldestromen en Schieland en de Krimpenerwaard.

2 HOEVEEL INVESTEREN WATERSCHAPPEN?

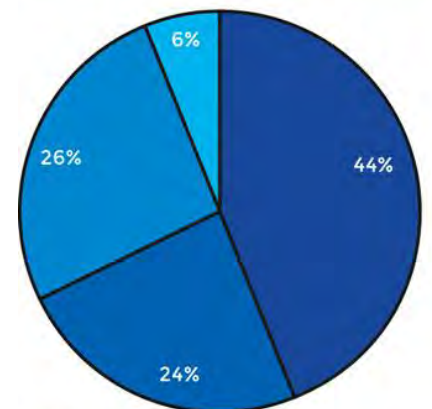
De stijging of daling van de waterschapsbelastingen wordt vooral bepaald door de investeringen die er voor zorgen dat de waterkeringen, waterlopen, gemalen, zuiveringsinstallaties en andere waterwerken van de waterschappen ook bij veranderende omstandigheden voor hun taak gesteld blijven staan.

Omdat er momenteel sprake is van veranderende weersomstandigheden, zeespiegelstijging, bodemdaling, verzilting en aangescherpte (Europese) milieunormen hebben de waterschappen volle investeringsagenda's. Wanneer we deze agenda's bij elkaar optellen, geeft dit aan dat de waterschappen samen gemiddeld € 1,4 miljard per jaar in de periode 2018-2021 gaan investeren. De figuur hiernaast geeft aan hoe dit bedrag over de taken is verdeeld.

Wanneer we het beeld voor de jaren 2018-2021 vergelijken met de vorige investeringsperiode 2017-2020 vallen twee zaken op. Allereerst dat de jaarlijkse voorgenomen investeringsuitgaven zo'n € 100 miljoen per jaar hoger liggen. Dat is dus een fors bedrag meer. Verder zien we dat de stijging van het aandeel van de investeringen in waterkeringen, waarvan al een aantal jaren sprake van is, doorzet. Deze investeringen maken inmiddels 44% van het totaal uit.

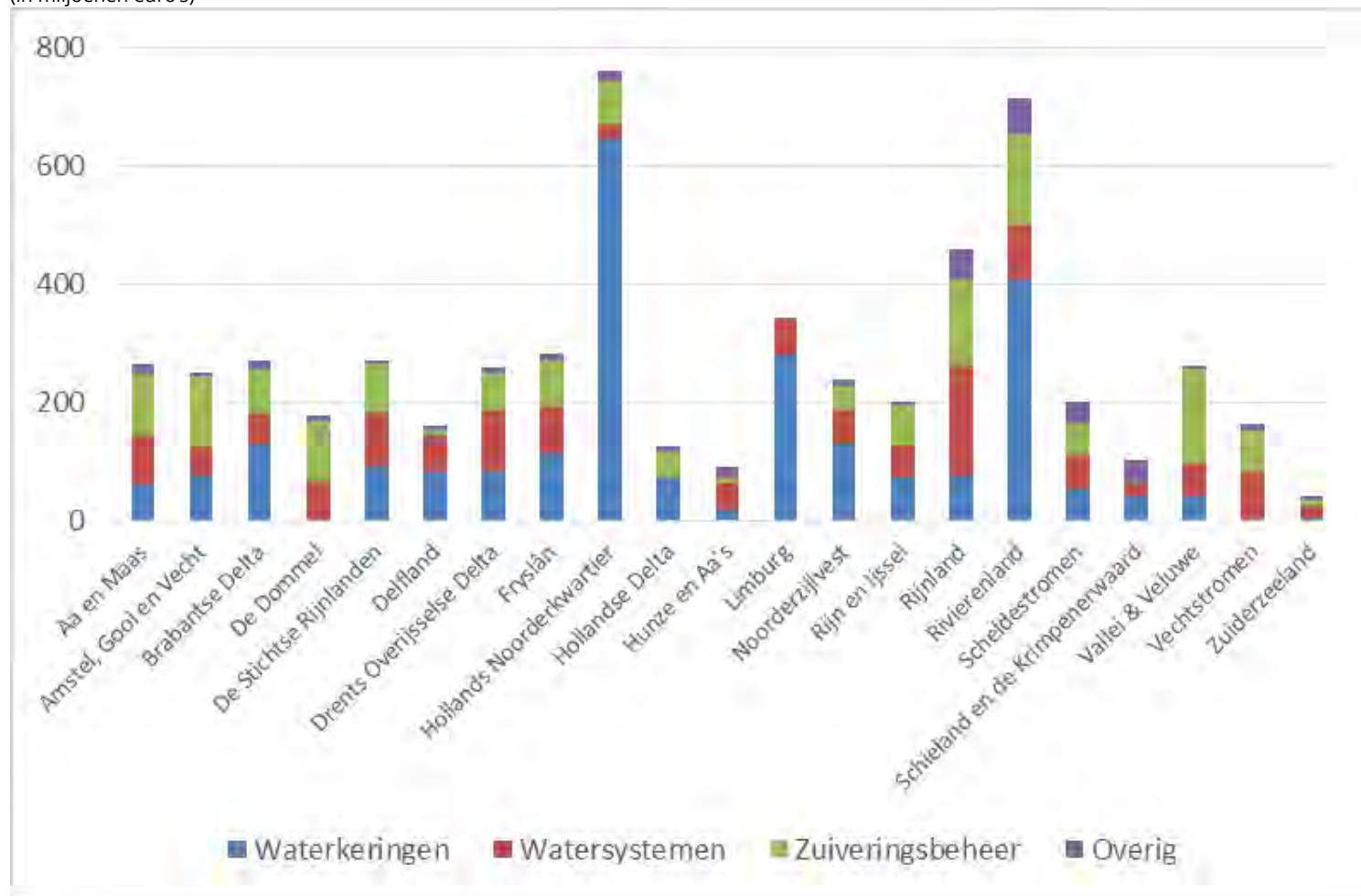
De figuur op de volgende pagina geeft het beeld van het investeringsvolume per waterschap.

Gemiddelde jaarlijkse investeringsuitgaven 2017-2020

Geraamde investeringsuitgaven per waterschap voor de periode 2018-2021

(in miljoenen euro's)

3 WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?

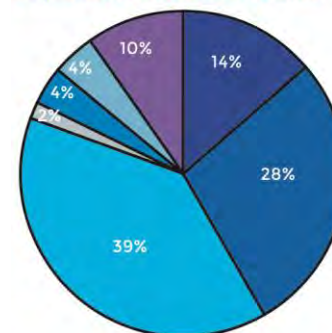
De investeringen van de waterschappen zorgen er voor dat de infrastructuur weer jaren mee kan. Burgers en bedrijven betalen daarvoor via hun belastingen gedurende de periode dat zij daarvan profiteren. De kosten van de investeringen worden dan ook niet in één keer in de belastingen opgenomen, maar verspreid over meerdere jaren. De waterschappen financieren hun investeringen als het ware voor hun belastingplichtigen voor. Dit doen ze door leningen af te sluiten, waarvan de rente en aflossingen jaarlijks, samen met de andere kosten die nodig zijn voor beheer, onderhoud en bediening van de infrastructuur, in de belastingen worden opgenomen.

De totale kosten van de waterschappen bedragen in 2018 ruim € 2,7 miljard, 2,6% meer dan in 2017. De grafiek hiernaast geeft aan voor welke beleidsvelden de exploitatiekosten worden gemaakt.

De kosten voor het exploiteren van installaties voor de zuivering van afvalwater vormen het grootste aandeel (39%), gevolgd door die van activiteiten in watersystemen (28%). Sinds 2011 neemt het aandeel in de kosten van de aanleg en het beheer van waterkeringen toe. In 2010 was dit nog 5% en in 2018 is het 14%. Dit komt vooral doordat de waterschappen in 2011 zijn gaan deelnemen aan de financiering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Tot 2011 werd dit programma alleen door het Rijk gefinancierd.

De (delen van deze) waterkeringen die niet aan de normen voldoen, moeten worden versterkt en worden daartoe opgenomen in het HWBP. Op basis van dit programma vinden de prioritering (welke projecten zijn wanneer aan de beurt?) en de financiering van de projecten plaats.

Exploitatiekosten 2018 naar beleidsvelden

AANLEG/ONDERHOUD WATERKERINGEN	€ 377 miljoen
INRICHTING/ONDERHOUD WATERSYSTEMEN	€ 773 miljoen
AANLEG/EXPLOITATIE AFVALWATERZUIVERING	€ 1.068 miljoen
AANLEG/ONDERHOUD WEGEN, VAARWEGEN EN HAVENS	€ 49 miljoen
VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING	€ 108 miljoen
BELASTINGHEFFING EN -INVORDERING	€ 112 miljoen
OVERIGE ACTIVITEITEN	€ 262 miljoen

4 WAT BRENGEN DE WATERSCHAPPEN IN REKENING?

Vergelijking met gemeenten en provincies

De waterschappen brengen in 2018 in totaal € 2,8 miljard aan belastingen in rekening, 2,5% meer dan in 2017. De waterschapsbelastingen maken onderdeel uit van de lokale belastingen. Dat zijn de belastingen van de gemeenten, provincies en waterschappen. De lokale belastingen zorgen in totaal voor 8% van de totale belastingdruk in ons land. De overige belastingdruk komt door de rijksbelastingen. De tabel hieronder maakt de ontwikkeling van de belastingopbrengsten van de gemeenten, provincies en waterschappen in de periode 2006-2018² inzichtelijk. Te zien is dat de stijging van de waterschapsbelastingen procentueel het laagste is.

Belastingopbrengsten van de decentrale overheden 2006-2018

(in miljoenen euro's)

	2006	2010	2014	2018	Ontwikkeling 2006-2018
Totaal gemeentelijke belastingen	6.532	7.812	8.679	9.714	+ 49%
Totaal provinciale belastingen	1.136	1.441	1.550	1.631	+ 44%
Totaal waterschapsbelastingen	2.028	2.262	2.575	2.812	+ 39%

De waterschappen kennen vier soorten belastingen:

- Watersysteemheffing voor de bekostiging van waterveiligheid, voldoende en schoon oppervlaktewater;
- Zuiveringsheffing in verband met de kosten van de afvalwaterzuivering;
- Verontreinigingsheffing, die betaald wordt als een burger of een bedrijf rechtstreeks afvalwater in het oppervlaktewater loost;
- Wegenheffing, voor de kosten van de wegentaak bij vijf waterschappen.

² 2006 is als startjaar genomen, omdat toen de laatste grote verandering van het lokale belastinggebied plaatsvond. Dat was de afschaffing van het gebruikersdeel van de gemeentelijke onroerendezaakbelasting.

De volgende tabel geeft naast de afzonderlijke opbrengsten van de vier waterschapsbelastingen ook de totale opbrengst in 2017 en 2018 weer.

Opbrengsten waterschappen per soort belasting 2017-2018

(in miljoenen euro's)

	2017	2018	Ontwikkeling
Watersysteemheffing	1.414	1.467	+ 3,8%
Zuiveringsheffing	1.275	1.291	+ 1,2%
Verontreinigingsheffing	8	8	-- 2,5%
Wegenheffing	45	46	+ 2,5%
Totale belastingopbrengst	2.742	2.812	+ 2,5%

Op het moment van schrijven raamt het Centraal Planbureau de inflatie voor 2018 op 1,6%. De stijging van de totale belastingopbrengst ligt daar met 2,5% iets boven. Van de vier waterschapsbelastingen kent alleen de watersysteemheffing een stijging die boven het gemiddelde ligt. Dat komt doordat vanuit deze belasting de grote investeringsprogramma's van de waterschappen van dit moment worden bekostigd: Hoogwaterbeschermingsprogramma, versterking van regionale waterkeringen, voorkoming van wateroverlast en de Kaderrichtlijn Water. De opbrengst van de zuiveringsheffing stijgt veel minder en ligt zelfs onder de inflatie, mede omdat de waterschappen met name in de afvalwaterzuiveringstaak veel kosten besparen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing daalt, omdat het aantal gevallen afneemt waar afvalwater rechtstreeks op oppervlaktewater wordt geloosd.

Watersysteem- en wegenheffing

Er zijn vier groepen belastingplichtigen die de watersysteemheffing (en bij vijf waterschappen ook de wegenheffing) betalen:

1. huishoudens die in het waterschap wonen (ook wel 'ingezetenen' genoemd);
2. eigenaren van gebouwen: huishoudens met een koopwoning en eigenaren van bedrijfspanden;
3. eigenaren van grond, vooral agrariërs, maar ook eigenaren van sportvelden, begraafplaatsen, nog onbebouwde bouwgrond en land- en spoorwegen (dit wordt ook wel de 'categorie ongebouwd' genoemd);
4. eigenaren van natuurterreinen.

De volgende tabel geeft weer wat deze groepen in 2017 en 2018 aan watersysteem- en wegenheffing betalen.

Opbrengsten watersysteem- en wegenheffing 2017-2018

(per groep belastingplichtigen, in miljoenen euro's)

	2017	2018	Ontwikkeling
Huishoudens	593	616	+ 4,0%
Eigenaren gebouwen	692	717	+ 3,7%
Eigenaren ongebouwd	171	176	+ 3,3%
Eigenaren natuurterreinen	4	4	+ 2,1%
Totale belastingopbrengst watersysteem- en wegenheffing	1.459	1.513	+ 3,7%

Zuiverings- en verontreinigingsheffing

Huishoudens en bedrijven betalen zuiveringsheffing als zij hun afvalwater op de riolering lozen en verontreinigingsheffing als dat lozen rechtstreeks op oppervlaktewater gebeurt. De hoogte van beide belastingen wordt bepaald door de hoeveelheid en de mate van vervuiling van het afvalwater. De figuur hieronder geeft aan hoeveel belasting de huishoudens en bedrijven in totaal in ons land betalen. Te zien is dat de stijging bij de bedrijven hoger is dan die bij de huishoudens. De meest waarschijnlijke verklaring hiervoor is dat de aantrekkende economie er voor zorgt dat er relatief meer bedrijfsafvalwater wordt geloosd.

Opbrengsten zuiverings- en verontreinigingsheffing huishoudens en bedrijven 2017-2018

(in miljoenen euro's)

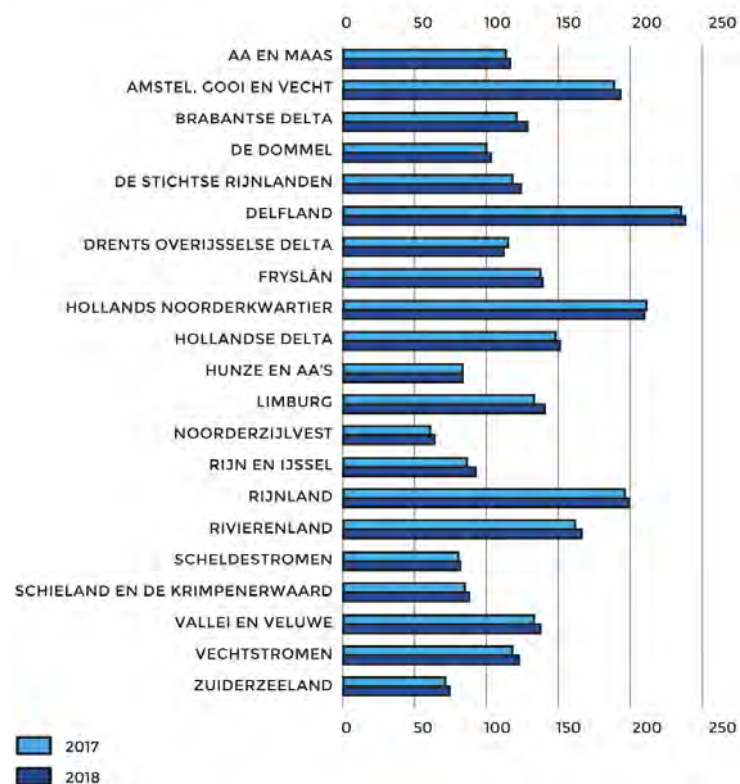
	2017	2018	Ontwikkeling
Huishoudens	961	968	+ 0,8%
Bedrijven	323	331	+ 2,6%
Totale belastingopbrengst zuiverings- en verontreinigingsheffing	1.283	1.299	+ 1,2%

Belastingopbrengst per waterschap

De figuur hiernaast brengt het totaal aan belastingen dat de verschillende waterschappen in hun gebied neerleggen in beeld.

De belastingopbrengsten voor het wegenbeheer bij de vijf waterschappen met deze taak zijn niet in de grafiek meegenomen.³

Belastingopbrengst per waterschap 2017-2018
(IN MILJOENEN EURO'S)

³ Als we deze taak wel meenemen, is de belastingopbrengst in 2018 als volgt hoger:

- Hollands Noorderkwartier 8%
- Hollandse Delta 7%
- Rivierenland 4%
- Scheldestromen 10%
- Schieland en de Krimpenerwaard 5%

5 WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?

Ieder waterschap is anders. In een gebied kunnen specifieke eisen aan het waterbeheer worden gesteld. De fysieke gesteldheid van de waterschapsgebieden verschilt ook. Tot slot kunnen besturen verschillende keuzes maken. Dit zijn allemaal factoren die invloed hebben op de kosten van het waterbeheer. En omdat ieder waterschap in zijn eigen gebied belasting oplegt, verschilt de hoogte van de belastingen van gebied tot gebied.

Aard van het gebied en specifieke eisen

Een belangrijke factor die de hoogte van de waterschapsbelastingen bepaalt, is de fysieke gesteldheid van het gebied. Veel of weinig water, hoog- of laaggelegen, wel of niet aan zee of aan grote rivieren liggend, grondsoort, landelijk of stedelijk; factoren die met elkaar bepalen op welke wijze het watersysteem moet worden ingericht en het waterbeheer moet worden uitgevoerd. Verder kunnen specifieke eisen van andere overheden (Rijk en provincie) of van partijen die voor hun bedrijfsvoering van het waterbeheer afhankelijk zijn van gebied tot gebied verschillen. Al deze aspecten hebben invloed op de kosten die in een gebied moeten worden gemaakt en daarmee op de hoogte van de belastingen.

Invloed en afweging van besturen

Voor veel aspecten van de taakuitoefening van een waterschap gelden wettelijk vastgelegde eisen waaraan moet worden voldaan. Het bestuur van de waterschappen moet zorgen dat dit gebeurt, maar kan ook meer doen dan het wettelijk minimum en soms ook de lengte van de periode bepalen waarin naar de eisen wordt toegegroeid. Het bestuur is verantwoordelijk voor een zorgvuldige afweging tussen niet alleen de juiste inzet op veiligheid, voldoende en schoon water, maar ook op duurzaamheid, innovatie en natuurlijk de hoogte van de lastendruk. Door binnen dit spectrum keuzes te maken, hebben ook de besturen invloed op de hoogte van de belastingen.

Wat brengen de waterschappen per type huishouden of bedrijf in rekening?

Huishouden en bedrijven betalen die waterschapsbelastingen die voor hen van toepassing zijn. Dat zijn in ieder geval twee, maar soms ook meer dan twee belastingen. Zo betaalt een huishouden met een eigen woning de 'watersysteemheffing ingezetenen', de 'watersysteemheffing gebouwd' en de 'zuiveringsheffing'. De hoogte van de totale rekening wordt in dit geval bepaald door de omvang van het huishouden (één- of meerpersoons?) en de waarde van de woning.

De volgende tabel geeft aan wat acht veel voorkomende groepen van huishoudens en bedrijven gemiddeld in ons land in totaal aan waterschapsbelastingen betalen. De heffing voor het wegenbeheer bij vijf waterschappen is hierbij niet meegenomen.⁴ De cijfers laten zien dat de huishoudens in 2018 gemiddeld met een lastenstijging van twee of vier euro te maken hebben in vergelijking met 2017. Dat komt neer op maximaal 33 eurocent per maand.

Gemiddelde belastingdruk waterschappen⁵

(in euro's per huishouden/bedrijf)

	2017	2018 ⁶	Ontwikkeling
Eenpersoonshuishouden huurwoning, 1 ve ⁷	139	141	+ 1,3%
Eenpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 1 ve	206	210	+ 1,8%
Meerpersoonshuishouden huurwoning, 3 ve	249	251	+ 0,8%
Meerpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 3 ve	318	322	+ 1,2%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	2.952	3.034	+ 2,8%
Natuurterrein, 1.000 ha	4.241	4.340	+ 2,3%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	1.221	1.244	+ 1,9%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	20.945	21.081	+ 0,6%

Voor de ontwikkeling geldt als algemene verklaring dat de situaties waarin de watersysteemheffing een belangrijke factor is, te maken krijgen met een wat grotere stijging dan degenen waarin de zuiveringsheffing een grotere rol speelt. Met name voor het agrarisch bedrijf en het natuurterrein geldt dat zij een rekening krijgen die grotendeels uit de watersysteemheffing bestaat. Vanuit deze belasting worden de grote investeringen van de waterschappen van dit moment bekostigd, in waterveiligheid, in maatregelen ter voorkoming van wateroverlast en in werkzaamheden in watersystemen om met name te voldoen aan de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water. Vooral in het zuiveringsbeheer

⁴ In bijlage 2 zijn de bedragen inclusief de wegentaak opgenomen.

⁵ Het betreft een gewogen gemiddelde, waarbij gewogen wordt met de aantallen huishoudens resp. bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen aanwezig zijn.

⁶ Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.

⁷ De afkorting ve staat voor 'vervuilingseenheid'. Dit is de hoeveelheid en vuillast van het afvalwater dat gemiddeld in één jaar door één persoon wordt geloosd.

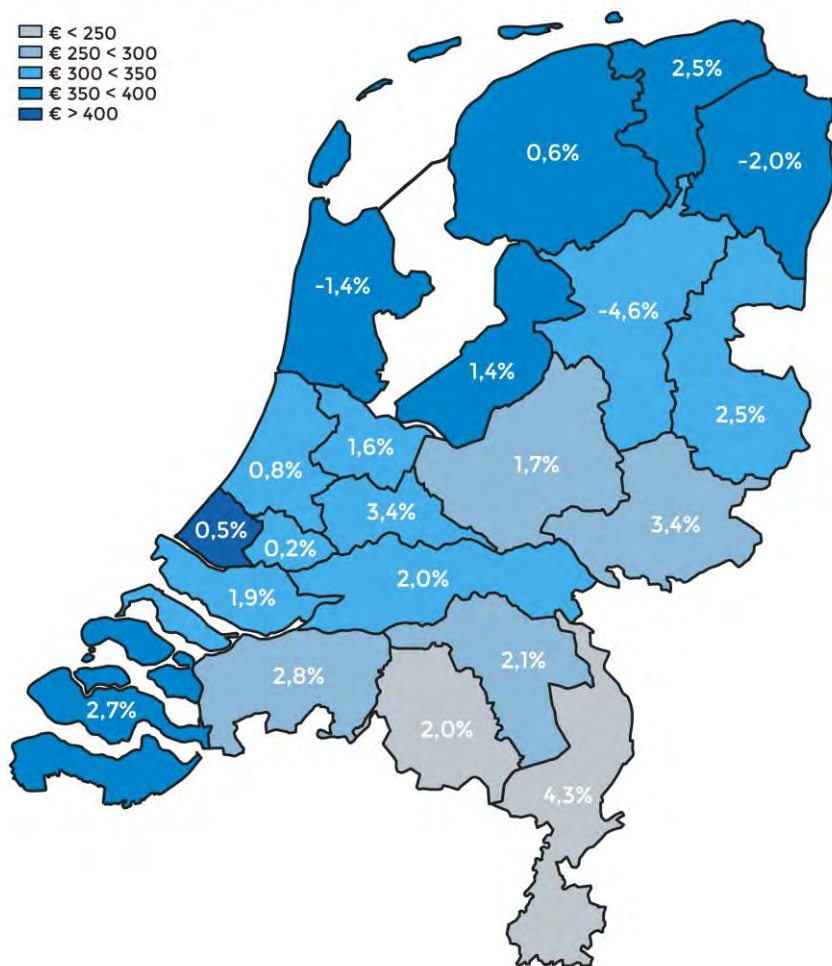
worden besparingen bereikt, met name als gevolg van de samenwerking in de afstemming tussen de rioleringstaak van de gemeenten en de afvalwaterzuiveringstaak van de waterschappen. Met name voor het meerpersoonshuishouden in een huurwoning en het productiebedrijf geldt dat hun aanslag vooral uit de zuiveringsheffing bestaat. Een wat geringere stijging is het gevolg.

Vergelijking belastingdruk waterschappen

De hierna volgende landkaartjes geven inzicht in de hoogte en de ontwikkeling van de belastingdruk bij de afzonderlijke waterschappen. Dit is weergegeven voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning, een agrarisch bedrijf en een productiebedrijf in de voedingsmiddelenindustrie. Om wille van een zuivere vergelijking is het effect op de belastingdruk van de wegentaak die vijf waterschappen in het westen van ons land hebben hierin niet meegenomen. Wel is onder ieder kaartje vermeld wat het effect van deze taak op de lastendruk in 2018 is. In bijlage 3 zijn de onderliggende tarieven van de verschillende belastingen opgenomen.

Meerpersoonshuishouders met eigen woning van € 200.000 en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2018 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2017

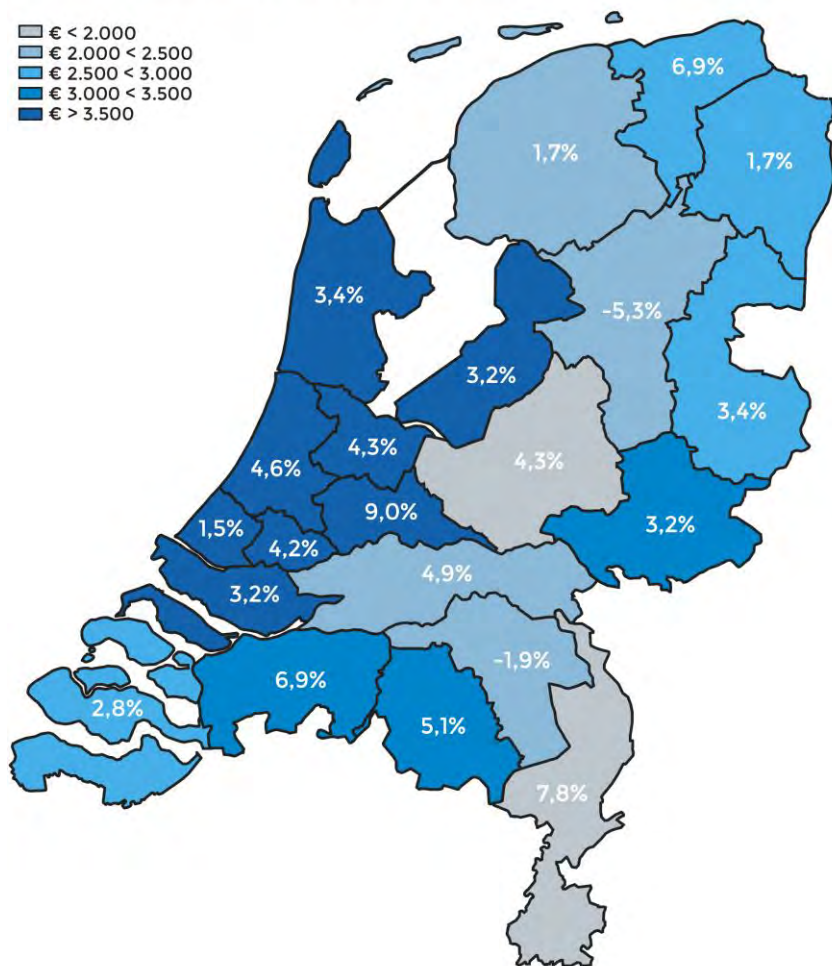
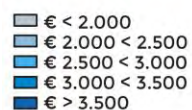
Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2018 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

- Hollands Noorderkwartier van 7%
- Hollandse Delta van 6%
- Rivierenland van 4%
- Scheldestromen van 9%
- Schieland en de Krimpenerwaard van 4%

Agrarisch bedrijf met opstallen van € 400.000, 40 ha grond en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2018 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2017

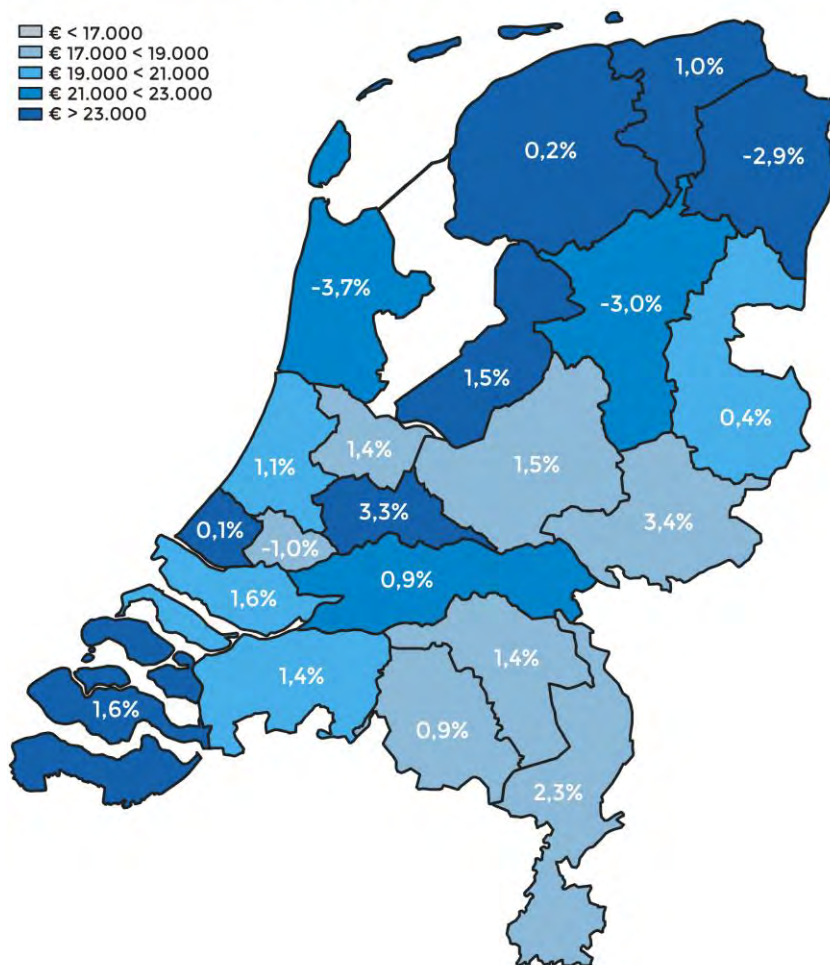
Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2018 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

- Hollands Noorderkwartier van 12%
- Hollandse Delta van 16%
- Rivierenland van 4%
- Scheldestromen van 15%
- Schieland en de Krimpenerwaard van 17%

Belastingdruk productiebedrijf met WOZ-waarde van € 12.000.000 en driehonderd vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting in 2018 per bedrijf in euro's en ten opzichte van 2017

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2018 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

- Hollands Noorderkwartier van 3%
- Hollandse Delta van 3%
- Rivierenland van 2%
- Scheldestromen van 4%
- Schieland en de Krimpenerwaard van 2%

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

In deze publicatie zijn alle weergegeven cijfers gebaseerd op de begrote bedragen, dat wil zeggen de belastingen die de waterschappen in Nederland aan huishoudens en bedrijven in hun gebied opleggen. De belastingopbrengst die een waterschap uiteindelijk ontvangt, wijkt af van de opbrengst die aanvankelijk aan belastingplichtigen is opgelegd. Dat komt door twee factoren:

- er wordt kwijtschelding verleend aan huishoudens die niet in staat zijn hun belastingen te betalen;
- in de loop van het jaar moet een aantal opgelegde belastingaanslagen oninbaar worden verklaard, omdat de betreffende huishoudens en bedrijven door financiële problemen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

In deze publicatie zijn de cijfers afgerond op hele of miljoenen euro's. De berekeningen van de totalen en procentuele ontwikkelingen zijn gebaseerd op niet-afgeronde cijfers. Dit kan tot gevolg hebben dat de totalen en ontwikkelingen die zijn vermeld, afwijken van berekeningen die worden uitgevoerd op de afgeronde bedragen.

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

Omdat er maar vijf waterschappen de wegentaak hebben, zijn de kosten van deze taak niet opgenomen in de belastingdruk die in hoofdstuk 5 wordt weergegeven. In deze bijlage wordt de belastingdruk inclusief de wegentaak vermeld.

Gemiddelde belastingdruk waterschappen inclusief wegentaak⁸

(in euro's per huishouden/bedrijf)

	2017	2018 ⁹	Ontwikkeling
Eenpersoonshuishouden huurwoning, 1 ve	142	144	+ 1,3%
Eenpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 1 ve	211	215	+ 1,8%
Meerpersoonshuishouden huurwoning, 3 ve	251	253	+ 0,8%
Meerpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 3 ve	323	327	+ 1,2%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	3.041	3.122	+ 2,7%
Natuurterrein, 1.000 ha	4.294	4.394	+ 2,3%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	1.246	1.269	+ 1,9%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	21.078	21.216	+ 0,7%

⁸ Het betreft een gewogen gemiddelde, waarbij gewogen wordt met de aantallen huishoudens resp. bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen aanwezig zijn.

⁹ Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHTEN WATERSCHAPPEN

Basistarieven watersysteemheffing¹⁰

Waterschap	Basistarieven watersysteemheffing				Tariefdifferentiatie Als het belang van het watersysteembeheer voor bepaalde onbebouwde en bebouwde onroerende zaken duidelijk afwijkt van dat van andere onroerende zaken, kan het waterschapsbestuur de tarieven differentiëren, dat wil zeggen lager of hoger vaststellen
	Ongebouwd in € per ha	Natuur in € per ha	Gebouwd % WOZ-waarde	Ingezetenen in € per huishouden	
Aa en Maas	72,95	2,54	0,03838%	59,06	75% korting voor buitendijks gelegen (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Amstel, Gooi en Vecht	91,25	1,96	0,01464%	110,02	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Brabantse Delta	53,29	4,19	0,03704%	57,24	250% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Dommel	46,31	1,76	0,02117%	41,00	30% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Stichtse Rijnlanden	82,58	5,49	0,02630%	72,24	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Delfland	91,92	4,52	0,02640%	121,47	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Drents Overijsselse Delta	70,93	4,39	0,04600%	96,37	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Fryslân	48,35	4,58	0,06355%	85,59	75% korting voor buitendijks gelegen; 25% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 50% toeslag voor gelegen in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollands Noorderkwartier	108,03	4,87	0,04771%	102,02	75% korting voor buitendijks gelegen; 200% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollandse Delta	95,31	5,96	0,04210%	102,54	75% korting voor buitendijks gelegen; 320% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hunze en Aa's	57,66	3,33	0,05105%	71,76	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Limburg	34,69	3,46	0,02490%	53,25	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Noorderzijvest	62,61	3,36	0,06080%	65,61	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijn en IJssel	52,27	3,33	0,02940%	59,47	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijnland	82,75	4,00	0,02670%	105,40	300% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rivierenland	75,20	2,12	0,04680%	86,58	50% korting voor buitendijks gelegen; 350% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Scheldestromen	66,82	6,61	0,05010%	90,43	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Schieland en de Krimpenerwaard	109,93	1,75	0,02608%	99,71	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vallei & Veluwe	36,88	2,31	0,02179%	53,22	50% toeslag in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vechtstromen	57,22	4,06	0,04160%	67,84	75% korting voor buitendijks gelegen; 75% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Zuiderzeeland	83,47	8,07	0,05410%	70,71	50% toeslag voor wegen (ongebouwd)

¹⁰ Waterschap Scheldestromen brengt de kosten voor het wegenbeheer samen met de kosten van het watersysteembeheer via de watersysteemheffing in rekening. In formele zin stelt het waterschap dan ook geen aparte tarieven voor het wegenbeheer vast. Om beter vergelijkbaar te zijn met de andere waterschappen zijn in de overzichten in deze bijlage wel aparte tarieven voor de watersysteem- en wegenheffing van Scheldestromen vermeld.

Tarieven zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en heffing wegenbeheer

Waterschap	Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing in € per v.e.	Wegenbeheer			
		Ongebouwd in € per ha	Natuur in € per ha	Gebouwd % WOZ-waarde	Ingezetenen in € per huis- houden
Aa en Maas	47,64				
Amstel, Gooi en Vecht	53,18				
Brabantse Delta	52,74				
De Dommel	48,48				
De Stichtse Rijnlanden	65,80				
Delfland	93,50				
Drents Overijsselse Delta	52,87				
Fryslân	57,20				
Hollands Noorderkwartier	53,86	26,65	0,94	0,01232%	41,63
Hollandse Delta	53,37	17,11	1,05	0,00633%	12,80
Hunze en Aa's	73,18				
Limburg	47,62				
Noorderzijvest	62,48				
Rijn en IJssel	50,36				
Rijnland	57,10				
Rivierenland	53,74	11,80	0,49	0,01348%	41,45
Scheldestromen	58,26	10,94	1,08	0,00820%	14,79
Schieland en de Krimpenerwaard	51,58	40,73	0,44	0,02700%	44,52
Vallei & Veluwe	51,46				
Vechtstromen	50,29				
Zuiderzeeland	58,00				